

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI
CATEDRA DE ȘTIINȚE SOCIOUMANE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

CURRICULUM

la unitatea de curs

SOCIOLOGIA MASS-MEDIA

MEDIA SOCIOLOGY

Ciclul I - studii superioare de licență

Codul și denumirea domeniului general de studii:

032 Jurnalism și informare

Codul și domeniul de formare profesională:

0321 Jurnalism și comunicare

Codul și denumirea specialității: 0321.1 Jurnalism și procese mediatice

Forma de învățământ: cu frecvență

(Ediția a doua, revăzută și adăugită)

Autor:
Gheorghe NEAGU,
conf. univ., dr

BALȚI, 2024

recenzenți:

COJOCARU, Igor, conf. univ., dr.

GRIBINCEA, Tatiana, conf. univ., dr.

CRUDU, Cristina, assist. univ.

Discutat și aprobat la ședința Catedrei de științe socioumane și asistență socială

Procesul-verbal nr. 4 din 20 decembrie 2024

Șefa Catedrei _____ Cristina CRUDU

Discutat și aprobat la ședința Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale

Procesul-verbal nr. 3 din 23 decembrie 2024

Decanul Facultății _____ Vitalie RUSU

I. Informații de identificare a cursului

Facultatea: Drept și Științe Sociale

Catedra: Științe socioumane și asistență socială

Domeniul general de studii: 032 Jurnalism și informare

Domeniul de formare profesională la ciclul I: 0321 Jurnalism și comunicare

Denumirea specialității: 0321.1. Jurnalism și procese mediatice

II. Administrarea unității de curs:

studii cu frecvență

Codul unității de curs	Credite ECTS	Total ore	Repartizarea orelor				Forma de evaluare	Limba de predare
			Curs	Sem.	Lab.	L. ind.		
	3	90	30	-	16	44	Examen mixt	Româna

III. Informații referitoare la cadrul didactic:

Numele, prenumele titularului cursului: **Gheorghe Neagu**

Gradul științific: conf. univ., dr.

e-mail: neagu.gheorghe@gmail.com

IV. Integrarea cursului în programul de studii

Sociologia mass-media (sociologia media) își propune drept scop să familiarizeze studenții cu problemele fundamentale ale sistemului media din perspectiva interacțiunii acestuia cu celelalte subsisteme sociale din Republica Moldova, cu luarea în considerare a impactului fenomenului de globalizare. Realizarea acestui obiectiv presupune și formarea abilităților de efectuarea a cercetărilor empirice sociologice în domeniul comunicării de masă.

Unitatea de curs este concepută în calitate de „sociologie reflexivă”, adică acel tip de sociologie care este profesională și publică, nu doar academică și informativă, deschisă și constructivă, nu doar autoreferențială, bazată pe opțiunea transferului critic și sistematic al cunoașterii sociologice în spațiul public al acțiunilor individuale și sociale.

În același timp, ne-am străduit să oferim temeuri pentru stabilirea unor relații cât mai armonioase și mai productive între cunoașterea sociologică și cunoașterea din alte științe sociale, în special cea din „Sistemul mass-media în Republica Moldova”, „Mass-media în Occident”. Bazele jurnalismului, Jurnalismul social-economic ș.a.

Unitatea de curs a fost structurată, din punct de vedere tematic, în așa mod, încât să faciliteze realizarea finalităților prevăzute de cursul *Mass-media și opinia publică*, inclus în Planul de învățământ în semestrul VI.

Împrumutând experiența unui colectiv de autori¹, am conceput fiecare curs ca o „micromonografie” a domeniului analizat, prezentând teoriile reprezentative și orientările metodologice de cercetare cel mai adesea utilizate, sintetizând teoriile și enunțurile esențiale, prezentând bibliografii reprezentative și întrebări pentru continuarea reflecției personale. Studentului nu i se prezintă doar informații, ci el este invitat să participe la construcția profesională a sociologiei media și chiar să contextualizeze reflexiv cunoașterea deschisă unei viitoare dezvoltări.

Studentii trebuie să cunoască la perfecție subiectele abordate în cadrul acestei unități de curs pentru a utiliza cunoștințele și deprinderile dobândite în procesul adoptării unor decizii în condițiile schimbărilor sociale rapide. În acest context specificăm că încercăm să propunem o sociologie media ce se vrea profesională în construcție, publică prin consecințe și individualizată în receptare.

Înșușirea temeinică a cursului de sociologia mass-media facilitează sesizarea adecvată a altor discipline, creează premise favorabile pentru realizarea unor investigații cu caracter inter și multidisciplinar în domeniul mass-media.

V. Competențe prealabile:

- să cunoască sistemul mass-media;
- să aibă capacitatea de sinteză a activităților publice într-un cadru social concret;
- să înțeleagă relațiile de cauzalitate și schimbare în viața socială;

VI. Competențe dezvoltate în cadrul cursului:

Competențe profesionale:

C.P.1 Abordarea teoretică a problemelor generate de jurnalism și științele comunicării și utilizarea noțiunilor/conceptelor domeniilor științifice respective în comunicarea profesională;

C.P.2 Stabilirea de conexiuni între cunoștințele din domeniile jurnalismului și științelor comunicării în practicile comunicării mediatice;

¹ Sociologie. Volum coordonat de Lazăr Văsceanu. Iași: Polirom, 2011.

C.P.3 Analiza și sinteza din varii perspective a informațiilor utilizabile în spațiul mediatic (sincronic/diacronic, sintetic/analitic, estetic/artistic, cultural/intercultural, disciplinar/interdisciplinar/intradisciplinar/pluridisciplinar/transdisciplinar);

C.P.5 Evaluarea unor activități socio-politice, economice și culturale complexe și monitorizarea proceselor de producție media;

C.P.6 Valorificarea informațiilor vizând varii contexte socio-politice, economice și culturale și evaluarea posibilităților de mediatizare a acestora.

Competențe profesionale:

CT3. Estimarea parcursului individual de formare continuă

VII. Finalitățile cursului:

La finele unității de curs se estimează că studentul:

- va fi capabil să conceapă societatea ca un întreg funcțional, în cadrul căruia toate componentele interacționează și se ajustează reciproc (chiar dacă se manifestă, pe alocuri, și disfuncții);
- va fi capabil să identifice locul și funcțiile subsistemului media în cadrul sistemului societal, a multiplelor relații de intercondiționare dintre subsistemul media și celelalte componente ale vieții sociale, inclusiv de natură globală;
- va fi capabil să demonstreze importanța sociologiei media în contextul integrării europene a Republicii Moldova în sistemul valoric comunitar;
- va fi capabil să utilizeze metodele și tehnicile de cercetare științifică a realității sociale a media;
- va demonstra eficiența modului de învățare prin intermediul unui proiect de cercetare în domeniul sociologiei media;
- va demonstra cunoașterea temeinică a realității sociale a media prin capacitatea de a realiza analize critice ale raportului dintre subsistemul media și sistemul societal;
- va conștientiza necesitatea de a se raporta permanent la contextul social atunci când se pune problema înțelegerii genezei problemelor sociale cu care se confruntă media și jurnaliștii și aplicarea corectă a principiilor metodologice în soluționare a acestora

VIII. Strategii didactice.

În predare. Prelegerea, prelegerea-dezbaterea, explicația, problematizarea, studii de caz, conversația euristică etc.

La seminarii: dezbateră, eseul, referatul, problematizarea, studiu de caz, comparația, modelarea, proiectarea investigației sociologice.

IX. Calendarul de desfășurare a orelor teoretice

Nr	Tema	Nr. de ore
1.	Sociologia ca știință socială. Sociologia media	4
2.	Orientări în sociologia contemporană	2
3.	Paradigme și teorii în sociologia media	4
4	Metodologia sociologiei media	4
5.	Societatea în schimbare. Rolul subsistemului media în construcția societății informaționale. Noile medii	4
6	Comunități umane, instituții și organizații sociale. Comunități virtuale. Instituțiile media. Portretul sociologic al jurnaliștilor în calitate de grup social	4
7	Mass-media, opinia publică și formarea spațiului public	4
8.	Socializare și control social. Socializarea mediatică. Securitatea informațională a Republicii Moldova din perspectivă mediatică	4
	Total	30

X. Tematica și repartizarea orientativă a orelor pentru laborator

Nr	Tema	Nr. De ore
1.	Sociologia mass-media sau sociologia media? Dimensiuni epistemologice.	2
2.	Paradigme și teorii în sociologia media	2
3	Particularitățile metodologiei sociologiei media	2
3	Sistemul social. Evoluția sistemului mass-media/media în contextul schimbărilor sociale. Noile medii și impactul acestora asupra societății.	4
4.	Mass-media și puterea politică	2
5.	Socializarea mediatică	2
6.	Securitatea informațională a Republicii Moldova	2
	Total	16

XI. Conținuturi

Cursul nr.1. Sociologia ca știință socială. Sociologia media

1. Contextul apariției sociologiei ca știință .
2. Obiectul și problematica sociologiei.
3. Sociologia și sistemul științelor.
4. Sociologia generală și de ramură.
5. Obiectul de studiu și problematica sociologiei mass-media.
6. De la sociologia mass-media la sociologia media.
6. Funcțiile sociologiei mass-media/sociologiei media
7. Sociologie și jurnalism. Importanța gândirii sociologice pentru jurnalist.

Cursul nr. 2. Orientări în sociologia contemporană

1. Caracteristici definitorii ale sociologiei clasice.
2. Cauzele diversității gândirii sociologice contemporane.
3. Orientări în sociologia contemporană: paradigma funcționalistă; teoria conflictului; sociologia interacționistă

Cursul nr.3 Paradigme și teorii în sociologia media

1. Paradigma funcționalismului empiric – paradigmă dominantă în sociologia media (R. Merton, Baran, Davies, Gitlin, M. DeFleur s.a.);
2. Paradigma economiei politice (Murdock, Golding, Strinati, Fiske, Mosco ș.a.
3. Paradigma antropologică (Festinger, Key, G.Gerbner, Gross, Hymes, Gumperz, Goffman, Garfinkel, Cicourel, Labov, Kermode, Bal ș.a
4. Teorie „spiralei tăcerii” (E. Noelle-Neumann)și reconsiderarea ei în era digitală
5. Teoria „Stabilirea agendei” (Agenda setting theory). Stabilirea agendei în era digitală
6. Alte modele teoretice utilizate în sociologia media

Cursul 4. Metodologia sociologiei mass-media/sociologiei media

1. Istoricul cercetărilor sociologice în mass-media
2. Regulile principale ale investigațiilor sociologice empirice.
3. Etapele investigației sociologice empirice.
4. Tehnici de cercetare utilizate în sociologia mass-media/sociologia media
5. Valorificarea rezultatelor cercetărilor sociologice empirice

Cursul nr. 5. Societatea în schimbare. Rolul sistemului media în edificarea societății informaționale. Noile medii

1. Conceptul de societate

2. Tipurile de societăți: societăți tradiționale; societăți industriale; societăți postindustriale.
3. Particularitățile fundamentale ale societății moldovenești.
4. Conceptul de sistem social. Abordarea sistemică a societății.
5. Modelul sistemic în abordarea media.
6. Noile tehnologii de informare și comunicare
7. Subsistemul mass-media / subsistemul media din Republica Moldova în contextul schimbărilor sociale.
8. Noile medii și impactul acestora asupra vieții sociale.

Cursul nr.6. Comunități umane, instituții și organizații sociale. Comunități virtuale.

Instituțiile media. Portretul sociologic al jurnaliștilor în calitate de grup social.

1. Comunități umane, grupuri sociale. Tipologia grupurilor sociale.
3. Instituții și organizații. Dimensiunea organizațională a entităților sistemului media.
4. Comunicarea în grupuri și organizații. Comunități virtuale
5. Portretul sociologic al jurnaliștilor în calitate de grup social.

Cursul nr.7. Mass-media, opinia publică și formarea spațiului public

1. Opinia publică. Cum se formează opinia publică?
2. Construcția socială a opiniei publice. Mass-media și construcția opiniei publice prin strategii deliberative.
3. Spațiul public. Mass-media și noul spațiu public.

Tema nr. 8. Socializare și control social. Securitatea informațională a Republicii Moldova din perspectivă mediatică

1. Procesul de socializare.
2. Rolul mass-media în socializarea indivizilor.
3. Controlul social. Securitatea informațională a Republicii Moldova din perspectivă mediatică.

XII. Activități de lucru individual:

Nr d/o	Tipul activității	Nr. de ore
1	Studierea cursului în format electronic	20
2	Elaborarea aplicațiilor aferente fiecărui curs	10
3.	Elaborarea proiectului investigației sociologice	15
	Total	45

Însărcinări didactice în procesul studierii Suportului de curs

Nr.	Sarcini pentru învățămînt <i>cu frecvență</i>	Nr. de ore
1.	<p>Sociologia ca știință socială. Sociologia media</p> <ul style="list-style-type: none"> - să sesizeze specificitatea sociologiei; - să definească obiectul de studiu și problematica sociologiei generale și sociologiei de ramură - să definească obiectul de studiu al sociologiei mass-media; - să demonstreze necesitatea reconceptualizării sociologiei mass-media; - să delimiteze conceptul de sistemul media de conceptul sistemul mass-media; - să identifice consecințele conceptului de sistemul media asupra structurii și conținutului acestei ramuri sociologice; - să identifice unghiul de vedere specific al sociologiei media în cercetarea problematicii sociologiei media; - să identifice domeniile de cercetare ale sociologiei media - să delimiteze dimensiunile sociologiei media de științele comunicării în general; - să descrie funcțiile sociologiei media; - să sesizeze principalele probleme sociale care pot fi soluționate și cu aportul investigațiilor empirice de factură sociologică; - să determine locul sociologiei media în formarea profesională inițială și continuă a jurnaliștilor. 	5
2.	<p>Orientări în sociologia contemporană</p> <ul style="list-style-type: none"> - să demonstrează importanța paradigmatelor sociologiei clasice în sesizarea principalelor orientări în sociologia contemporană; - să identifice factorii care generează caracterul multi-pluriparadigmal al sociologiei; - să identifice specificul paradigmei structural-funcționaliste în analiza realității sociale; 	6

	<ul style="list-style-type: none"> - să elucideze esența teoriei conflictului social în tratarea manifestărilor sociale; - să sesizeze esența paradigmei interacționist-simbolice în analiza socialului; - să demonstreze importanța euristică a paradigmei sociologiei contemporane pentru analiza sistemului sistemului media 	
3	<p>Paradigme și teorii în sociologia media</p> <ul style="list-style-type: none"> - să identifice manifestările paradigmei sus – menționate în teoriile și paradigmele cu care operează sociologia media, - să identifice caracteristicile paradigmei empirico-funcționaliste în sociologia media; - să demonstreze că paradigma empirico- funcționalistă este dominantă în sociologia media; - să demonstreze avantajele aplicării modelului sistemic în tratarea mass-media; - să identifice specificul paradigma economiei politice în sociologia media (Murdock, Golding, Strinati, Fiske, Mosco ș.a.); - să caracterizeze dimensiunile paradigma antropologice în sociologia media (Festinger, Key, G.Gerbner, Gross, Hymes, Gumperz, Goffman, Garfinkel, Cicourel, Labov, Kermode, Bal ș.a.); - să caracterizeze teoria „spiralei tăcerii” (E. Noelle-Neumann); - să demonstreze necesitatea reconsiderării acestei teorii în era digitală; - să evalueze variantele teoria „Stabilirea agendei” (Agenda stting theory). - să caracterizeze teoria <i>Stabilirea agendei</i> prin prisma erei digitale; - să identifice alte modele teoretice utilizate în sociologia media; - să identifice limitele fiecărei paradigme și teorii în abordarea sistemului media. 	5
4	<p>Metodologia sociologiei mass-media/sociologiei media</p> <ul style="list-style-type: none"> - să definească conceptele cu care operează metodologia sociologică; - să sesizeze regulile principale care trebuie respectate în procesul efectuării investigațiilor empirice; - să caracterizeze etapele investigațiilor sociologice empirice; - să elucideze tehnicile principale utilizate în cercetările sociologiei mass-media; - să elaboreze un proiect de investigație în domeniul sociologiei media. - să elaboreze proiectul unei investigații sociologice a mass-media; 	6

	- să sesizeze modalitățile de valorificare a rezultatelor cercetărilor sociologice empirice în activitatea jurnaliștilor.	
5	<p>Societatea în schimbare. Rolul subsistemului mass-mediei în edificarea societății informaționale. Noile medii</p> <ul style="list-style-type: none"> - să identifice caracteristicile specifice societății; - să cunoască trăsăturile specifice societăților tradiționale; - să elucideze principiile societății industriale; - să elucideze particularitățile societății postindustriale; - să identifice particularitățile definatorii ale societății moldovenești; - să identifice caracteristicile definatorii ale sistemului social; - să aplice modelul sistemic în analiza subsistemului media; - să demonstreze rolul subsistemului media în construcția societății informaționale; - să sesizeze interdependența dintre evoluția societății și modificarea sistemului mass-media; - să elaboreze un eseu cu genericul „Particularitățile societății moldovenești și reflectarea acestora în sistemul media”; - să identifice intercondiționarea dintre evoluția societății și evoluția modelelor teoretice de analiză a media; - să analizeze studiile sociologice empirice asupra sistemului media din Republica Moldova. 	6
6	<p>Comunități umane, instituții și organizații sociale. Comunități virtuale. Portretul sociologic al jurnaliștilor în calitate de grup social.</p> <ul style="list-style-type: none"> - să definească conceptul de comunitate socială; - să identifice caracteristicile specifice ale comunităților virtuale; - să definească noțiunea de grup social; - să identifice criteriile, în baza cărora are loc tipizarea grupurilor sociale; - să identifice caracteristicile-cheie ale principalelor tipuri de grupuri sociale; - să definească noțiunea de instituție socială; - să identifice condițiile de care depinde eficiența activității instituțiilor sociale; - să identifice specificul instituțiilor media; - să determine caracteristicile specifice ale comunicării în grupuri și organizații; - să estimeze cultura organizațională în entitățile sistemului media; 	5

	<ul style="list-style-type: none"> - să demonstreze impactul culturii organizaționale asupra performanțelor instituțiilor media; - să identifice caracteristicile specifice ale jurnaliștilor în calitate de grup social; - să formuleze sugestii cu privire la îmbunătățirea procesului de formare profesională a jurnaliștilor. 	
7.	<p>Mass-media, opinia publică și formarea spațiului public</p> <ul style="list-style-type: none"> - să identifice caracteristicile conceptului de opinie publică; - să caracterizeze rolul mecanismelor socializării în formarea opiniei publice; - să elucideze conceptul privind construcția socială a opiniei publice; - să caracterizeze procesul construcției mediatice a opiniei publice; - să identifice caracteristicile specifice ale spațiului public; - să elucideze interacțiunea dintre mass-media și „noul spațiu public”. 	6
8.	<p>Socializare și control social. Securitatea informațională a Republicii Moldova din perspectivă mediatică</p> <ul style="list-style-type: none"> - să definească procesul de socializare; - să descrie tipurile de socializare - să elucideze rolul media în socializarea tineretului; - să definească noțiunea de control social; - să identifice tipurile de control social; - să elucideze rolul subsistemului media în internalizarea normelor sociale, moment-cheie în consolidarea auto-controlului. - să determine rolul sistemului media autohtone în asigurarea securității informaționale a Republicii Moldova. 	6

XIII. Evaluare:

Evaluarea curentă are loc la seminarii prin note acumulate pentru răspunsurile verbale, lucrări de control, teste, prezentări de referate, comunicări. Însărcinarea pentru lucrul individual presupune elaborarea unui proiect de cercetare sociologică .

Evaluarea finală se va desfășura sub forma unui **examen mixt**. Biletul de examinare va cuprinde un subiect teoretico-explicativ și un subiect aplicativ (proiectul investigației sociologice

Nota de la examen constituie 40% din nota finală, iar 60 % revin notei medii semestriale, ce constituie media aritmetică a notei de la evaluarea periodică, notei evaluărilor curente și notei pentru lucrul individual.

Evaluarea finală va avea un caracter mixt. Studenții urmează să reflecteze asupra unui subiect de natură teoretică și să susțină un proiect de cercetare sociologică axat pe nevoile sistemului mass-media/media. Proiectul trebuie să includă argumentarea metodelor, tehnicilor, procedeele și instrumentelor aplicate, pe baza principalelor paradigme și teorii sociologice însușite.

În timpul examenului studenții vor avea dreptul să folosească proiectul investigației în formă scriptică sau electronică, cât și rezultatele cercetărilor sociologice empirice

XIV. Tematica proiectelor de cercetare

1. Rolul mass-media în realizarea incluziunii sociale a grupurilor marginalizate;
2. Calitatea formării profesionale a studenților de la specialitatea „Jurnalism”;
3. Gradul de încredere al populației în activitatea mass-media ;
4. Transparența și etica deontologică în sistemul mass-media ;
5. Statutul social al jurnaliștilor în Republica Moldova
6. Atitudinile și opiniile jurnaliștilor despre relațiile dintre presă și putere.
7. Accesul jurnaliștilor la informație în Republica Moldova.
8. Inegalitatea informațională din mediul rural.
9. Inegalitatea informațională din mediul urban.
10. Dependența financiară și ideologică a presei din Republica Moldova/Libertatea presei în Republica Moldova.
11. Rolul presei electronice în socializarea adolescenților.
12. Mass-media și etiologia comportamentului violent.
13. Presa din Republica Moldova – a patra putere în stat?
14. Portretul sociologic al mass-media locală.
15. Securitatea informațională a Republicii Moldova din perspectivă mediatică
16. Managementul instituțiilor media.
17. Comunicarea interculturală în mun. Bălți;
18. Capacitățile de percepție ale audienței în societatea moldovenească.
19. Interesele publicului și politicile editoriale ale televiziunii publice.
20. Violența televizuală și comportamentul adolescenților

XVI. Bibliografie obligatorie

1. BECIU, Camellia. Mass-media, public și societate. În: Sociologie (volum coordonat de Lazăr Vlăsceanu). Iași: Polirom, 2001, p.670-738;
2. BECIU, Camelia. Sociologia comunicării și a spațiului public. Iași: Polirom, 2011;
3. RIEFFEL, R. Sociologia mass-media. Iași, Editura Polirom, 2008;
4. MEDIA în era digitală. oportunități și inovații. Editor: Elena ABRUDAN. Presa Universitară Clujeană, 2021. Disponibil la: <http://www.editura.ubbcluj.ro/bd/ebooks/pdf/3136.pdf>
5. MORARU, V., STEPANOV, G., MANOLESCU, M. Dialogul social: implicații mediatice. – Chișinău: CEP USM, 2021.
6. MORARU, Victor, STEPANOV, Georgeta. Mass-media din Republica Moldova la 30 de ani de independență, În: Moldoscopie, 2021, nr.2 (93), p. 132-140;
7. CHEICEA, S., JDERU, G. Refracția sociologică și reflecția jurnalistică-Despre sondajele de opinie și prezentarea lor în mass media. București: Editura Economică, 2005;

XVII. Bibliografie suplimentară

- 1 COMAN, C. Relațiile publice și mass media. Iași: Editura Politrom, 2000;
2. CHELCEA, Septimiu. Teoria „Spirala tăcerii” și reconsiderarea ei în era digitală. Disponibil la: <https://www.romaniasociala.ro/teoria-spirala-tacerii-si-reconsiderarea-ei-in-era-digitala/>
3. CHELCEA, Septimiu. Influența mass-media: „Ce?” sau „Cum?”. Disponibil la: <https://www.romaniasociala.ro/influenta-mass-media-ce-sau-cum/>
4. BUNDUCHI, Ion (coordonator). Securitatea informațională din perspectivă mediatică. Studiu național. Chișinău, 2016. Disponibil la: <https://apel.md/wp-content/uploads/2023/02/Studiu-Securitatea-Informationala-Din-Perspectiva-Mediatica-2016.pdf>
5. MORARU, Victor, RUSU, Liliana. Elementele definiției ale noului spațiu public. În: Moldoscopie, 2016, nr.1, p. 120-128;
6. NĂSTASE, Marian. despre înțelegerea și utilizarea conceptelor și metodelor sociologiei în mass-media din România. În: „Revista română de sociologie”, serie nouă, anul XXXIII, nr. 1–2, p. 77–97, București, 2022. Disponibil la: https://revistadesociologie.ro/en/sites/default/files/05-mnastase_2.pdf
7. HANDRABURA, Loreta. Dezvoltarea unei culture media printr-o educație media adecvată. Ch., 2016;
8. PETCU, M., Sociologia mass media. București: Editura Academiei Naționale de Informații, 2001;
9. STEPANOV, G. Jurnalismul social: aspecte definiției. Ch.: CEP USM, 2015;

10. STEPANOV, G. Vocația socială a jurnalistului: abordări teoretice. În: Revista de filosofie, sociologie și științe politice, nr.1, 2015, p. 145-158;
11. STEPANOV, Georgeta. Art jurnalismul în presa din Republica Moldova. Monografie / Georgeta Stepanov, Laura Tugarev; Univ. de Stat din Moldova. – Chișinău: CEP USM, 2019. –
12. АКТУАЛЬНЫЕ проблемы медиаисследований – 2022. XII Международная научно-практическая конференция НАММИ: сб. мат. конф. – М.: Фак. журн. МГУ, 2022. – 176 с. Disponibil la: https://pureportal.spbu.ru/files/100979830/2022_1.pdf
13. ВАРТАНОВА Е.Л. Структура современной медиасистемы // Медиаэкономика зарубежных стран: учеб. пособие. М.: Аспект Пресс, 2003. Disponibil la: <http://evartist.narod.ru/text11/44.htm>
14. ГАВРА Д.П., НАУМЕНКО К.А. Концепт «медиасистема» в современной теории массовых коммуникаций // Медиаскоп. 2020. Вып. 1. Disponibil la: <http://www.mediascope.ru/2611>
DOI: 10.30547/mediascope.1.2020.5
15. ДУНАС Д.В. Парадигмальный подход к изучению СМИ: опыт зарубежных исследователей. Disponibil la: <https://vestnik.journ.msu.ru/books/2017/4/paradigmalnyy-podkhod-k-izucheniyu-smi-opyt-zarubezhnykh-issledovateley>
16. ИССЛЕДОВАНИЯ СМИ: методология, подходы, методы: учебно-методическое пособие, Материалы лекций для аспирантов факультета журналистики МГУ имени М.В. Ломоносова. М.: Изд-во Моск. Ун-та; 2011 Disponibil la: <https://www.journ.msu.ru/upload/iblock/0c9/0c970e2f436c848e79836712fa065380.pdf>
17. КОЛОМИЕЦ В.П. Медиа социология: предметное и образовательное пространство. Disponibil la: <https://cmd-journal.hse.ru/article/view/17538>
17. ОСИПОВА, Н.Г., ЮРЧЕНКО, Е.И. Средства массовой информации в современном обществе: теоретико-методологический анализ новейших подходов // Вестник МГУ. Серия 18. Социология и политология, №1, 2010;